

POSTANOWIENIE

30 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Góra-Błaszczkowska

na posiedzeniu niejawnym 30 stycznia 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa T. C. i M. C.
przeciwko Bankowi spółce akcyjnej w W.
o ustalenie i zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Banku spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z 8 kwietnia 2022 r., I ACa 357/21,

1. **odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
2. **zasądza od pozwanego na rzecz powodów kwotę 5451 (pięć tysięcy czterysta pięćdziesiąt jeden) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia zobowiązanemu niniejszego postanowienia do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 2 marca 2021 r. Sąd Okręgowy w Katowicach, w sprawie z powództwa M. C. i T. C. przeciwko Bankowi Spółce Akcyjnej w W. o ustalenie i zapłatę, oddalił powództwo główne wskazane w punkcie I oraz ewentualne wskazane w punkcie II pisma powodów z 1 grudnia 2020 r. (pkt 1), ustalił, iż umowa o kredyt hipoteczny, zawarta 28 maja 2008 r. pomiędzy M. C. i T. C. a pozwanym Bankiem Spółką Akcyjną z siedzibą w W. - jest nieważna (pkt 2), zasądził od

pozwanego na rzecz powodów łącznie kwotę 96.324,44 zł oraz kwotę 24.076,96 CHF wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie (pkt 3), oddalił powództwo ewentualne wskazane w punkcie III pisma powodów z 1 grudnia 2020 r. w pozostałym zakresie (pkt 4) oraz orzekł o kosztach procesu (pkt 5).

Wyrokiem z 8 kwietnia 2022 r. Sąd Apelacyjny w Katowicach, po rozpoznaniu apelacji obu stron, zmienił wyrok Sądu Okręgowego w punkcie 1. o tyle, że odsetki ustawowe za opóźnienie należne są: od kwoty 94.032,75 zł od dnia 11 lutego 2020 r. do dnia 14 lipca 2021 r., od kwoty 2.291,69 zł od dnia 23 maja 2020 r. do dnia 14 lipca 2021 r., od kwoty 22.443,33 franków szwajcarskich od dnia 11 lutego 2020 r. do dnia 14 lipca 2021 r., od kwoty 1.633,63 franków szwajcarskich od dnia 9 grudnia 2020 r. do dnia 14 lipca 2021 r. oraz zastrzegł pozwanemu prawo zatrzymania polegające na powstrzymaniu się ze spełnieniem świadczenia, dopóki powodowie nie zaofiarują mu zwrotu otrzymanego świadczenia w kwocie 362.299,99 zł albo nie zabezpieczą roszczenia o jego zwrot (pkt 1), oddalił apelację pozwanego w pozostałym zakresie (pkt 2) i oddalił apelację powodów (pkt 3) oraz orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego (pkt 4).

W skardze kasacyjnej pozwany, skarżąc wyrok w części oddalającej jego apelację w pozostałym zakresie, jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, wskazał na przesłanki przedsądu, przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Zdaniem skarżącego w sprawie występują istotne zagadnienia prawne, które w uzasadnieniu wniosku ujęto w 3 pytaniach, jak również potrzeba wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów.

W odpowiedzi na skargę powodowie wnieśli o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W judykaturze wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18). Wskazano m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek

zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych. Skarga kasacyjna nie jest ogólnie dostępnym środkiem zaskarżenia orzeczeń, umożliwiającym rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony – co należy podkreślić – wyłącznie do zbadania przesłanek, przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 lipca 2023 r., I CSK 6201/22).

Istotnym zagadnieniem prawnym – w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. – jest zagadnienie objęte podstawami kasacyjnymi, doniosłe z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może się przyczynić do rozwoju prawa. Powołanie się przez skarżącego na takie zagadnienie wymaga jego sformułowania oraz uzasadnienia występowania w sprawie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 listopada 2003 r., II CK 324/03; z 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05; z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07; z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07; z 26 września 2005 r., II PK 98/05; z 10 maja 2019 r., I CSK 627/18).

Natomiast powołanie się na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy. Jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach, wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika

z różnej wykładni przepisu (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07 i z 8 lipca 2008 r., I CSK 111/08, z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01).

Analiza sprawy prowadzi do wniosku, że powyższe przesłanki nie zostały wykazane. W skardze kasacyjnej nie powołano argumentów, które mogłyby świadczyć, że w sprawie spełniona została któraś z przesłanek przyjęcia sprawy do rozpoznania, a przedstawione problemy prawne, dotyczące umowy kredytu, nie stanowią obecnie zagadnień nowych, co sam skarżący przyznał w skardze. Należy wskazać, że w zakresie drugiego i trzeciego zagadnienia, tożsame zagadnienia sformułowane przez skarżącego były już przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego (zob. postanowienia: z 29 grudnia 2021 r., IV CSK 291/21, z 25 maja 2023 r., I CSK 528/23, z 25 września 2023 r., I CSK 756/23, z 25 września 2023 r., I CSK 884/23 i zawarte tam orzecznictwo). Z kolei zakres pierwszego zagadnienia stanowi polemikę z ustaleniami faktycznymi Sądu drugiej instancji i odzwierciedla stanowisko skarżącego w sprawie. Wykładnia art. 385¹ § 1 k.c. jest już w orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowana (zob. m.in wyroki: z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17; z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18; z 30 września 2020 r., I CSK 556/18; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 27 lipca 2021 r., V CSKP 49/21; z 3 lutego 2022 r., II CSKP 415/22).

Należy też zauważyć, że pozwany wskazał na wystąpienie dwóch przesłanek, które w jego ocenie powinny doprowadzić do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania – mianowicie z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., jednakże w zakresie drugiej przesłanki poza przytoczeniem przepisu i jego treści *de facto* zaniechał uzasadnienia w formule wymaganej przez ustawodawcę. Skarga kasacyjna jest natomiast nadzwyczajnym środkiem odwoławczym, którego wymogi określa art. 398⁴ § 1 i 2 k.p.c. wskazując na jej cechy konstrukcyjne, nakładając na skarżącego, poza m.in. obowiązkiem przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1 pkt 2), obowiązek zawarcia w skardze wniosku o przyjęcie do rozpoznania oraz jego uzasadnienia (§ 2). To wyodrębnienie oznacza, że chodzi o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone,

odmienne cele i są oceniane przez Sąd Najwyższy na różnych etapach rozpoznawania skargi kasacyjnej. Konieczne jest zatem zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny, nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przesądu ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego w tym przedmiocie. Skarżący nie sporządził w sposób prawidłowy uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej w zakresie drugiej z przesłanek, na które się powołał, zatem w oparciu o nią skarga kasacyjna nie może być przyjęta do merytorycznego rozpoznania.

Poza tym skarżący potraktował zamiennie powołane przesłanki przesądu, do czego nie ma podstaw szczególnie w sytuacji, gdy istnienie przesłanki, przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., zostało uzasadnione rozbieżnościami w orzecznictwie. Skoro bowiem na tle wykładni przepisu powstały rozbieżności w orzecznictwie, to znaczy, że zajęto już stanowisko w tej kwestii i to niejednokrotnie. Nie można zatem budować w oparciu o te same wątpliwości istotnego zagadnienia prawnego, które charakteryzuje się tym, że jest nowe, jeszcze nierozstrzygnięte przez Sąd Najwyższy (por. uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z 15 grudnia 2016 r., I CSK 315/16).

Mając na względzie zaprezentowane argumenty Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej, nie znajdując też okoliczności, które obowiązany jest brać pod uwagę z urzędu w ramach przesądu. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na zasadzie odpowiedzialności za wynik sporu – na podstawie art. 98 § 1 i 3 w związku z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. oraz w związku z § 2 pkt 7 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych. Na zasądzone koszty składa się wynagrodzenie za zastępstwo procesowe oraz opłata skarbową od pełnomocnictw.

[SOP]

(r.g.)

